

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Cestovní ruch a doprava v roce 2020 a v dalších letech

[COM(2020) 550 final]

(2020/C 429/27)

Zpravodaj: **Panagiotis GKOFA**S

Konzultace	Komise, 17. 6. 2020
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato v sekci	4. 9. 2020
Datum přijetí na plenárním zasedání	18. 9. 2020
Plenární zasedání č.	554
Výsledek hlasování	217/2/0
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV se domnívá, že sdělení Evropské komise COM(2020) 550 final by mělo být strategickým politickým nástrojem pro přehodnocení udržitelného modelu cestovního ruchu a dopravy, který uplatňuje EU. EHSV požaduje, aby byl vypracován komplexní balíček opatření s pokyny a doporučeními, jejichž cílem bude:

- 1) bezpečně obnovit neomezený volný pohyb, koordinovaně opětovně otevřít vnitřní hranice a zrušit na nich kontroly;
- 2) bezpečně obnovit dopravu a propojení na základě přijetí společné politické rámcové dohody pro všechny členské státy EU;
 - bezpečně pokračovat v poskytování služeb v oblasti gastronomické turistiky a pohostinství,
 - nastolit rovnováhu na základě dohody mezi členskými státy EU o bezpečném a společném řízení rozhodování a politik v oblasti hranic a dopravy. Dokud se budou provádět kontroly v souvislosti s onemocněním COVID-19, bude k dispozici dostatečný počet zaměstnanců pro řízení okamžité a rychlé přepravy osob,
 - zajistit financování pro školení pracovníků v hotelech, restauracích, stravovacích zařízeních, muzeích, rekreační plavbě atd., aby mohli náležitě uplatňovat preventivní opatření související s pandemií COVID-19;
- 3) zajistit, že zdraví a bezpečnost budou za všech okolností – na cestách i jinde – nejvyšší prioritou, protože pouze tak lze znovu získat důvěru v pohyb osob;
- 4) přijmout nový formulář pro vyhledávání cestujících (příjezdový formulář) na úrovni EU, protože takový systém by mohl přinést další přidanou hodnotu na unijní úrovni v řadě oblastí:
 - monitorování na úrovni EU: pokud by všechny členské státy souhlasily se sdílením informací uvedených v novém příjezdovém formuláři a informací o laboratorních výsledcích cestujících, mohli bychom u zdrojů pro testování dosáhnout úspor z rozsahu ⁽¹⁾. Pokud by všechny země EU souhlasily s používáním této technologie (jak to již

⁽¹⁾ Řecko provádí denně 7 000 testů a v nejproblematičtějších zemích můžeme s velkou spolehlivostí přesně určit počet případů.

učinily Belgie a Německo) a stejného nového standardního příjezdového formuláře, bylo by na úrovni měst možné vypracovávat spolehlivé odhady a prognózy, z nichž by mohly čerpat politiky v jednotlivých zemích i unijní politiky. Toto úsilí by zviditelnilo úlohu EU – prostřednictvím inovací a spolupráce můžeme dosáhnout společných cílů, jimiž jsou v době krize veřejné zdraví a hospodářská činnost,

- pas COVID-19: jedním z nejnáročnějších úkolů turistické sezóny bylo potvrzení platnosti testů PCR. Pokud by se všechny členské státy rozhodly používat stejnou platformu pro příjezdové formuláře, pak by všechny akreditované laboratoře mohly prostřednictvím této platformy informovat o výsledcích, a vytvořit tak pas COVID-19 pro všechny cestující, který by byl důvěryhodný a zajistil by minimální riziko cestování;
- 5) vypracovat společný strategický plán EU s cílem pomoci členským státům provádět hospodářská a podpůrná opatření pro malé a střední podniky v oblasti cestovního ruchu, restaurace, hotely, cestovní kanceláře, průvodce cestovního ruchu atd.;
- řešit nedostatek likvidity, zejména pomocí přímého financování mikropodniků, obnovit důvěru podniků a zajistit cestovní poukazy,
 - zajistit okamžitý přístup k úvěrům a jejich schválení pro všechny členské státy pod dohledem ECB a EU a se zárukami EU a členských států,
 - okamžitě vytvořit evropský mechanismus pro sledování provádění podpůrných opatření pro malé a střední podniky a pracovníky, zejména pokud jde o likviditu, poskytování úvěrů a transparentnost v podpůrných opatřeních;
- 6) posílit a rozšířit nástroj SURE, aby zahrnoval kompenzaci nezaměstnanosti pracovníků a mzdy v malých a středních podnicích; malé a střední podniky by měly být osvobozeny od úhrady částí mezd, které vyplácejí, a mělo by se vyžadovat, aby začlenily pracovníky prostřednictvím vnitrostátních programů podporovaných nástrojem SURE;
- 7) evropské orgány a vnitrostátní instituce příslušné k zavádění nástroje SURE by měly řádně konzultovat organizace malých a středních podniků;
- 8) nástroj SURE by měl plně pokrývat mzdy a příspěvky na sociální zabezpečení pracovníků v cestovním ruchu a dopravě, kteří kvůli pandemii přišli o práci, například v oblasti cateringu, hotelů, leteckých společností, výletních lodí, turistických autobusů, letišť, přístavních terminálů, rekreační plavby a průvodců cestovního ruchu, a to nejméně do 30. června 2021;
- 9) stanovit daňové úlevy s moratoriem na daňové povinnosti a vytvořit na období 2020–2024 ad hoc balíček daňových pobídek v oblasti cestovního ruchu a dopravy pro všechny malé a střední podniky působící v oblasti cestovního ruchu. EHSV se domnívá, že v rámci harmonizovaného systému DPH v EU by měla být uplatňována snížená sazba DPH na hotely, restaurace, cestovní služby, rekreační plavbu (pronájem lodí, přístaviště), autobusy, turistické průvodce atd. Taková opatření by však měla být podmíněna zachováním práv pracovníků a poskytnutím záruk, že nedojde k propouštění. Kromě toho by jakákoli finanční podpora, např. státní podpora, půjčky nebo osvobození od daně, měla být poskytnuta pouze podnikům, které:
- zachovávají zaměstnanost / vytvářejí důstojná pracovní místa a dodržují práva pracovníků,
 - nejsou registrovány v daňových rájích a vždy platily svůj spravedlivý díl daní a sociálních příspěvků;
- 10) regulovat ekonomiku sdílení v cestovním ruchu a zejména v oblasti průvodců cestovního ruchu; vyzvat vlády členských států k regulaci ekonomiky sdílení v oblasti průvodců cestovního ruchu a uplatňovat legislativní a správní opatření navržená k zajištění rovných podmínek;
- 11) veškeré podpůrné programy v rámci politiky v oblasti likvidity a měnové a daňové politiky pro hotely, restaurace, průvodce cestovního ruchu, autobusy, cestovní agentury, rekreační plavbu atd. a osoby samostatně výdělečně činné by v souladu se Světovou radou cestování a cestovního ruchu (WTTC) měly pokračovat nejméně deset měsíců poté, co se život vrátí do normální situace.
- 1.2 Protože se měnová a daňová politika Euroskupiny / Evropské rady / ECB nepřenáší souměrně do všech členských států, zejména do států nejzranitelnějších a nejvíce zasažených, musí Komise zesílit svou úlohu strážkyně Smluv a zabezpečit souměrné oživení jednotného trhu následovně:
- a) vydat pokyny pro vlády a banky ohledně toho, jak podpořit odvětví cestovního ruchu a pohostinství a zajistit vhodnou pomoc (např. pomocí společných pracovních skupin věnovaných jednotlivým státům, které budou tvořit úředníci Komise a EHSV);

- b) prosazovat řádné provádění politiky schválené Evropskou radou prostřednictvím politiky „veřejného zahanbení“. Komise musí zdůraznit a přesně určit sporné bankovní postupy nebo rozhodnutí vlád jdoucí proti doporučením pro jednotlivé země, a také vně i procyklicky ve vztahu k evropskému semestru pro koordinaci hospodářských politik;
- c) je nezbytně nutná gentlemanská dohoda o leteckých společnostech dojednaná a monitorovaná Evropskou komisí, příslušnými vnitrostátními orgány, zastupujícími hospodářskými a sociálními partnery a organizacemi zastupujícími spotřebitele a cestující, aby se zabránilo bezohlednému chování;
- d) poskytnout daňové úlevy pro malé a střední podniky v odvětví cestovního ruchu, s moratorium na daňové povinnosti a pozastavením opožděných daňových závazků vzniklých do 31. prosince 2020 a vytvořením dostatečných splátkových opatření od 1. dubna 2021.

1.3 Vzhledem k nedostatku údajů o rozvoji a situaci podniků v oblasti cestovního ruchu vytvořil EHSV on-line dotazník, jenž by měl pomoci lépe posoudit návrhy obsažené v tomto stanovisku. Dotazník zodpovědělo více než 170 organizací z celé EU, které zastupují přibližně 3 500 000 členů z odvětví cestovního ruchu, včetně restaurací a pohostinství, hotelů a ubytovacích služeb, agentur cestovního ruchu, volnočasového odvětví, rekreační plavby, turistických průvodců, dopravních služeb atd. Hlavní údaje, které z dotazníku vyplynuly, jsou následující:

- 88 % respondentů uvedlo, že pandemie na ně měla velmi negativní dopad,
- podle 81 % respondentů bude mít krize pro odvětví, které zastupují, dlouhodobé důsledky,
- téměř 55 % respondentů uvedlo, že odvětví, které zastupují, velmi pravděpodobně nepřežije rok 2021 (pro 45 % je to pravděpodobné a pro 10 % velmi pravděpodobné),
- podle 77 % respondentů se míra zaměstnanosti v odvětví, které zastupují, v roce 2020 snížila,
- míra obratu podniků se v roce 2020 snížila u 90 % respondentů (u 49 % respondentů to bylo o více než 70 %),
- 51 % respondentů očekává, že krize skončí po roce 2021,
- 73 % respondentů uvedlo, že odvětví, které zastupují, bude potřebovat více než jeden rok, aby obnovilo svou hospodářskou výkonnost a důvěru ve vnitřní trh a v mezinárodní toky cestovního ruchu,
- podle respondentů jsou vnitrostátní a evropské politické priority pro odvětví cestovního ruchu následující: vakcína proti COVID-19 (podle 66 % respondentů), přímé financování / režimy finanční podpory (63 %), zdravotní protokoly (56 %) a odklady daní (45 %).

1.4 K vyjednávání o aktualizovaných odvětvových kolektivních smlouvách v oblasti cestovního ruchu a dopravy, do něhož budou zapojeny malé a střední podniky a zastupitelské organizace malých a středních podniků, jež byly nejvíce zasaženy pandemií COVID-19, je nutný intenzivní sociální dialog a významná politická agenda.

2. Obecné připomínky

2.1 Rozšíření onemocnění COVID-19 ochromilo odvětví cestovního ruchu, přičemž po sobě zanechalo cestovatele snažící se vrátit domů a poničilo hospodářství, která jsou na cestovním ruchu silně závislá.

2.2 Odvětví cestovního ruchu EU zaměstnává okolo 22,6 milionu osob⁽²⁾. Představuje 11,2 % celkové zaměstnanosti v EU, v roce 2019 přispělo 9,5 % k HDP EU, v roce 2018 bylo v EU-27 celkem 600 154 zařízení cestovního ruchu a poptávka po přenocování v turistickém ubytování je přibližně 1 326 049 994 nocí. V mnoha členských státech, evropských regionech a městech cestovní ruch významně přispívá k budování hospodářské a sociální struktury. Kromě toho poskytuje velmi potřebná pracovní místa a příjmy, často zejména v oblastech bez jiných zdrojů zaměstnání a za využití pracovníků s nízkou kvalifikací⁽³⁾.

2.3 Odhaduje se, že odvětví cestovního ruchu EU, které zaměstnává okolo 13 milionů lidí⁽⁴⁾, ztrácí v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19 příjmy ve výši okolo 1 miliardy EUR za měsíc.

⁽²⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/RC-9-2020-0166_CS.html.

⁽³⁾ COM(2020) 550 final.

⁽⁴⁾ https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=tour_cap_nuts2&lang=en.

2.4 V mnoha dalších oblíbených destinacích cestovního ruchu jsou hotely opuštěné a restaurace, bary, turistické atrakce, přístaviště, muzea a centra byly uzavřeny. Situace je obzvláště obtížná v několika zemích EU, které jsou hlavními destinacemi cestovního ruchu, jako je Itálie, Řecko, Portugalsko, Malta, Kypr, Španělsko a Francie. Itálie by letos mohla přijít přibližně o 60 % svých turistů. Světová rada cestování a cestovního ruchu (WTTC) předpovídá, že trh v oblasti cestování a cestovního ruchu by v roce 2020 mohl ztratit 75 milionů pracovních míst na celém světě a 6,4 milionu pracovních míst v EU ⁽⁵⁾.

2.5 Mezinárodní sdružení leteckých dopravců (IATA) uvádí, že celosvětová letecká doprava by v roce 2020 mohla přijít o více než 252 miliard USD (228 miliard EUR). K 30. červnu byly zrušeny 2 miliony letů osobní letecké přepravy. Ve Francii byla obsazenost hotelů dne 17. března 3,3 % (oproti 65,3 % dne 26. února). K 30. květnu byly uzavřeny restaurace a bary téměř ve všech členských státech EU s výjimkou Švédska. Hotely, restaurace, bary a přístaviště propustily trvale nebo dočasně tisíce pracovníků. Evropské železnice přišly na vrcholu krize o 90 % cestujících a využití jejich kapacit je stále nízké.

2.6 Je třeba zohlednit skutečnost, že pandemie má dopad i na odvětví, která s odvětvím cestovního ruchu souvisejí. Jde například o výrobu vybavení pro volnočasové aktivity (například výrobu plavidel). Těmto odvětvím by měla být poskytnuta podpora, a to propagováním cestovního ruchu a vytvářením příležitostí v oblasti mezinárodního obchodu.

2.7 Ekosystém evropského cestovního ruchu zahrnuje celou řadu oblastí, jako jsou cestování, doprava, ubytování, strava, pozemní i vodní rekreace, kultura a příroda. Přímo či nepřímo tento ekosystém přispívá k **HDP EU téměř 10 % a v roce 2018 učinil EU hlavní destinací cestovního ruchu na světě s 563 miliony mezinárodních příjezdů a 30 % celosvětových příjmů (zdroj: EK). S 30 % mezinárodních příjezdů v roce 2018 je EU hlavní destinací cestovního ruchu na světě (zdroj: EK). Složení těchto mezinárodních toků by se mohlo využít k navržení vhodné krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé strategie a programu EU.**

3. PILÍŘ I: Udržitelnost cestovního ruchu a dopravy

3.1 EHSV se domnívá, že toto sdělení by mělo být prvním krokem v příští generaci politik a programů EU v oblasti udržitelného cestovního ruchu. Mělo by spojit potřeby a problémy malých a středních podniků a pracovníků s cílem obnovit důvěru veřejnosti coby turistů a spotřebitelů. Mělo by hájit zdravotní a bezpečnostní práva a normy a zajistit udržitelnost a likviditu podniků v souvislosti s obnovenou evropskou strategií pro malé a střední podniky pro rok 2030 v souladu se zásadami iniciativy „Small Business Act“.

3.2 EHSV se nedomnívá, že by bylo reálné za účelem řešení nejvážnější krize, která kdy zasáhla odvětví cestovního ruchu a dopravy EU, pouze přijmout přístup „zpět k normální situaci“. Požaduje úplné přepracování těchto politik za účelem obnovy důvěry a stability podniků a pracovníků, a to prostřednictvím přijetí **paktu solidarity EU** příští generace pro udržitelný cestovní ruch do roku **2030**.

3.3 EHSV se domnívá, že máme nyní příležitost zajistit spravedlivé oživení a znovu rychle vybudovat naše hospodářství, aby byla ekologičtější, spravedlivější a odolnější vůči budoucím otřesům. **Příspěvek integračního plánu EU k evropskému modelu rozvoje udržitelného cestovního ruchu a dopravy je třeba revidovat, přičemž je třeba zabránit veškerým opatřením, která představují riziko dalšího roztržštění a nespravedlivých podmínek/postupů na vnitřním trhu.**

3.4 Spravedlivá a udržitelná obnova v odvětví cestovního ruchu vyžaduje:

- 1) zohlednění evropských cílů do roku 2050 týkajících se **uhlíkové neutrality v souladu s cíli Pařížské dohody (závěry Evropské rady ze dne 12. prosince 2019)**.
- 2) EHSV se domnívá, že za účelem přispění k dosažení těchto cílů je nezbytné nejdříve vyřešit otázku druhů dopravy tím, že se podpoří pomalá a neznečišťující mobilita, jako je jízda na kole a železniční doprava.
- 3) Pokud jde o turistické ubytování, EHSV doporučuje podpořit renovaci a používat pro toto ubytování ekoznačku EU. Tato zařízení je třeba vybídnout, aby zveřejňovala svou spotřebu energie a uhlíkový dopad.

⁽⁵⁾ EPRS_ATA(2020)649368_EN.

- 4) Aby se snížily emise CO₂ v cestovním ruchu, EHSV rozhodně podporuje používání místních potravinových produktů a dalších spotřebních materiálů, které lze recyklovat.
- 5) Aby byly doplněny chybějící informace a údaje o mezinárodních tocích cestovního ruchu směřujících do EU jako turistické destinace, EHSV navrhuje, aby bylo vytvořeno nezávislé středisko pro sledování udržitelného cestovního ruchu.

3.5 Odpovědní provozovatelé cestovního ruchu se musí zavázat k tomu, že budou zveřejňovat uhlíkovou stopu dovolených a aktivit, které nabízejí.

3.6 Je třeba, aby byly v rámci plánu EU a vnitrostátních plánů na podporu oživení vyčleněny dostatečné prostředky na provedení ekologické a digitální transformace odvětví cestovního ruchu a jeho infrastruktury díky investicím, které umožní uskutečnit záměr zvýšit atraktivitu cestovního ruchu pro spotřebitele a budou mít pro podniky působící v tomto odvětví skutečný přínos.

3.7 EHSV se domnívá, že spravedlivý cestovní ruch je založen na sociálně odpovědném podnikání, které poskytuje kvalitní pracovní místa. To vyžaduje vytvoření cestovního ruchu, který nebude sezónní a bude schopen zajistit udržitelná pracovní místa. Za tím účelem musí Evropská komise podpořit iniciativy a projekty, jež splňují tato kritéria. Je třeba vypracovat evropské studie o sociálních a environmentálních nákladech neudržitelného cestovního ruchu.

3.8 V souvislosti s uplatňováním pravidel pro omezení fyzického kontaktu vyhledávají spotřebitelé ve stále větší míře ty segmenty odvětví cestovního ruchu, které nemají masový charakter (patří sem například provozování aktivit na čerstvém vzduchu či rekreační plavba). Tyto spotřebitelské trendy skýtají možnost urychlit oživení evropského odvětví cestovního ruchu v širším pojetí a také zaměstnanosti. Je třeba tyto segmenty podpořit, zejména v případech, kdy tyto aktivity mohou probíhat v regionálním, vnitrostátním či evropském kontextu. Rekreační plavba přináší v celé Evropě spoustu různých příležitostí, co se týče ostrovů, řek, kanálů, jezer a pobřežních oblastí.

3.9 EHSV se domnívá, že by v rámci harmonizovaného unijního systému DPH měla být v hotelech, restauracích, cestovních službách, rekreační plavbě (pronájem plavidel, provozování přístavišť), autobusech, pro průvodce cestovního ruchu atd. uplatňována snížená DPH. V případě potřeby by mělo být rovněž možné rychle upravit směrnici o DPH tak, aby byl zaručen rovný přístup ve vztahu ke všem segmentům odvětví cestovního ruchu.

3.10 Pandemie těžce zasáhla odvětví autokarové dopravy, v němž působí velký počet malých a středních podniků. Obrat mnoha společností provozujících autokarovou dopravu klesl na 0–10 % výše obratu ve stejném období minulého roku. EU má nyní možnost tomuto odvětví pomoci tím, že se bude řídit návrhy, které předložila, včetně harmonizovaných právních předpisů pro nízkoemisní zóny v EU a jednotného kontaktního místa pro vrácení DPH.

3.11 V této souvislosti je třeba přijmout opatření, která pomohou mezinárodnímu, kontinentálnímu a vnitrostátnímu cestovnímu ruchu pokračovat v jeho fungování v zájmu širokých odvětví hospodářství EU. Železnice mohou přispívat k rozvoji turistických destinací, které nemají vhodné letecké spojení, otevírat nové trasy a podporovat nové hodnotové řetězce. Pro evropské železnice jde o příležitost, jak naplnit rostoucí poptávku klimaticky uvědomělých turistů na trhu. Rok železnice by měl být příležitostí k informování veřejnosti o udržitelném cestovním ruchu a nových turistických trasách, které mohou evropské občany objevit díky železničním spojení. V této souvislosti by měl být Evropský rok železnice také příležitostí k tomu, aby se dostalo větší publicity historickým a vyhlídkovým železničním tratím v celé Evropě a byla o nich lépe informována veřejnost⁽⁶⁾.

3.12 Značný počet mladých Evropanů z různých důvodů nikdy necestoval po Evropě, anebo jen zřídka. Ačkoli existují výměnné vzdělávací programy, EU nedávno spustila nástroj, který všem Evropanům umožní získat zkušenosti s cestováním, a lépe tak propojí mladé lidi s evropskou identitou, zvýší jejich povědomí o základních hodnotách Evropské unie a seznámí je s udržitelným a čistým způsobem dopravy. DiscoverEU je iniciativa Evropské unie, která dává lidem příležitost objevit Evropu prostřednictvím zkušeností nabytých učením. Díky cestování převážně po železnici (existují výjimky, které umožní účast lidí žijících na ostrovech nebo v odlehlých oblastech) mohou mladí Evropané objevovat Evropu a její města⁽⁷⁾.

4. PILÍŘ II: Likvidita, oživení v oblasti zaměstnanosti a obnova důvěry podniků

4.1 Je důležité podpořit oživení a krátkodobou, střednědobou a dlouhodobou likviditu evropských společností v oblasti cestovního ruchu, zejména mikropodniků a malých podniků. To by se mělo částečně provést tím, že se okamžitě zřídí pracovní skupina EU pro likviditu, jež by měla být schopna posuzovat účinnost dotčených opatření, částečně tím, že se zajistí transparentnost ohledně neoprávněných zamítnutí a opožděných poskytnutí úvěru a zbytečné byrokratické zátěže, a částečně tím, že se přijmou vhodná nápravná opatření týkající se Evropského investičního fondu, nových insolvenčních řízení a vnitrostátních veřejných ochránců práv.

⁽⁶⁾ TEN/710 – Evropský rok železnice (2021) (Úř. věst. C 364, 28.10.2020, s. 149).

⁽⁷⁾ Viz poznámka pod čarou 6.

4.2 Pokud jde o průvodce cestovního ruchu, EU musí zajistit rovné podmínky a spravedlivou hospodářskou soutěž na trhu cestovního ruchu **mezi profesí průvodců cestovního ruchu a nezákonně působícími organizátory cest a „průvodci“**. EHSV vyzývá Evropskou komisi coby strážkyni Smluv, aby zajistila **vyvážený rozvoj ekonomiky sdílení EU⁽⁸⁾ v členských státech**, jak je uvedeno v informační zprávě Evropského parlamentu ze dne 16. listopadu 2016, který představuje evropský program pro ekonomiku sdílení pro služby průvodců cestovního ruchu.

4.3 Bankovníctví, likvidita a finanční politiky nebyly náležitě zvládnuty. Některé banky (například v Řecku) se rozhodují využívat kvantitativní uvolňování (transakce PEPP prováděná ECB) k upevnění svého postavení, a nikoli k podpoře reálného trhu. Tyto banky poskytují úvěry životaschopným a nezasaženým podnikům (jako jsou supermarkety) a nepodstupují riziko tím, že by poskytovaly úvěry zranitelným odvětvím, jako je cestovní ruch a služby. Restaurace, kavárny, hotely, autobusy atd. již nejsou na seznamech dlužníků bank – banky žádají za své půjčky záruky, které tyto podniky nemohou poskytnout, a to dokonce ani ty, jimž by banky půjčily. Úroková sazba je navzdory veškerým zárukám a subvencím ze strany ECB vyšší než 4,5 %.

4.4 Zaměstnanost v odvětví cestovního ruchu EU vyžaduje harmonizovaný a moderní přístup, jehož základem budou vnitrostátní sociální partneři a sjednocené postupy. Aby se zabránilo nezaměstnanosti a ztrátě vyškolených pracovníků, je třeba dohodnout na vnitrostátní úrovni mezi odpovědnými vládami a sociálními partnery krátkodobá pracovní opatření. Měli bychom rovněž zohlednit skutečnost, že ve velkých městech, kde v současnosti veřejné a soukromé kanceláře podporují opatření ohledně práce z domova, existuje nebezpečí, že by většina restaurací, hospod, barů a kaváren mohla zavřít. Jsou zapotřebí politická opatření a opatření v oblasti zaměstnanosti, aby se zabránilo trvalým uzavíráním v centrech měst a okolních oblastech. Práce z domova (práce na dálku) se navíc nesmí stát náhražkou dlouhodobé rozsáhlé mobility evropských pracovních sil. Omezení počtu evropských konferencí, veletrhů, kongresů a služebních cest by v Evropě vedlo k obrovské ztrátě pracovních míst, malých a středních podniků, know-how, kreativity a inovačních partnerství a k rozšíření uvažování na národním základě.

4.5 Mělo by se podporovat pořádání veletrhů, které jsou velmi důležité pro odvětví cestovního ruchu a navazující odvětví a zároveň jsou samy o sobě významným zdrojem cestovního ruchu, cestování a zaměstnanosti. Za tímto účelem by měly být vypracovány pokyny, aby bylo možné pořádat veletrhy bezpečně a získat na jejich pořádání finanční prostředky z EU a členských států.

4.6 Odvětví cestovního ruchu, plnění očekávání. Všechny dostupné údaje naznačují, že tato sezóna je ztracena. Příjezdy turistů ani zdaleka nevyvážejí provozní náklady tohoto odvětví. Všechny podniky utrpí obrovské ztráty, což ohrozí jejich životaschopnost. Trojitý balíček Euroskupiny (balíčky SURE 100, EIB 200 a ESM 250 miliard) nestačí a/nebo vlády špatně provádějí přenos politik. Například v Řecku se vláda rozhodla nevyužít Evropský mechanismus stability a další dva prvky zaostávají: nedostatečné zacílení, nedostatek finančních prostředků, nedostatečný impuls.

4.7 Evropské odvětví cestovního ruchu by mělo být propagováno uvnitř EU i mimo ni prostřednictvím komplexní marketingové a komunikační kampaně, aby se tak podpořilo jeho oživení. Evropský rok udržitelného cestovního ruchu v roce 2021 nebo 2022 by vytvořil celounijní rámec a umožnil by zahájit aktivity napříč EU.

5. PILÍŘ III: Datové znalostní síť a připravenost, zdraví a bezpečnost, zmírnění rizik a připravenost

5.1 EHSV se domnívá, že na základě pandemie onemocnění COVID-19 a zkušeností, které získaly členské státy čelící obtížím při koordinaci přeshraničních a společných politik, je v odvětvích cestovního ruchu a dopravy zapotřebí účinnější koordinovaný přístup. Toho by bylo možné dosáhnout vypracováním pilotních školicích programů pro účinnou společnou připravenost a reakci, přičemž by se využily evropské znalostní síť otevřené sociálním partnerům a organizacím občanské společnosti, a to každoročně až do roku 2024.

5.2 EHSV se domnívá, že je nezbytné zajistit, aby vnitrostátní platformy pro zmírňování rizik v rámci mechanismu civilní ochrany Unie v sendajském rámci OSN nabyly účinku rychleji. Žádá proto Evropskou komisi a členské státy (plán pro vnitrostátní koordinaci pomoci při mimořádných událostech), hospodářské a sociální partnery a vědecké orgány, aby odvětví cestovního ruchu a mobility zahrnovaly do společných pilotních projektů během krize spojené s onemocněním COVID-19 i po této krizi a do evropské sítě pro odbornou přípravu s cílem připravit reakci EU.

⁽⁸⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0356&from=CS>.

5.3 Aby byly k dispozici evropské, harmonizované a aktuální údaje o cestovním ruchu, dopravní mobilitě, překážkách na trhu a osvědčených postupech, EHSV žádá Evropskou komisi, aby vytvořila zvláštní programy a regionální pilotní projekty v partnerství s EU a vnitrostátními sociálními partnery a akademickými a nezávislými výzkumnými sítěmi, čímž se sdruží zdroje na výzkum a odbornou přípravu. Kromě toho EHSV žádá Evropskou komisi, aby v zájmu lepší koordinace obnovy EU coby mezinárodní turistické destinace na celosvětové úrovni a přilákání přímých zahraničních investic vybídla členské státy, aby podporovaly specifické programy a společné pilotní iniciativy.

5.4 Klíčovou roli v opětovném propojení regionů a členských států mohou sehrát přeshraniční trasy pro turistiku a volnočasové aktivity, jež rovněž poskytnou možnosti pro rozvoj cestovního ruchu v méně rozvinutých regionech. Jako příklad lze uvést síť EuroVelo, podle jejíhož vzoru by se trasy měly s podporou finančních prostředků EU rozšiřovat do dalších oblastí a měly by být rozsáhle propagovány mezi spotřebiteli (např. trasy v oblasti rekreační plavby).

6. PILÍŘ IV: Správa a zdroje: politiky příští generace v oblasti udržitelného cestovního ruchu a dopravy

6.1 EHSV vítá naléhavé a nezbytné sdělení o evropském cestovním ruchu a dopravě v roce 2020 a v dalších letech⁽⁹⁾. Získané zkušenosti by měly vést instituce a členské státy EU k tomu, aby dobrovolně přehodnotily současné politiky v oblasti cestovního ruchu a dopravy na základě nových sdílených kompetencí EU, a to prostřednictvím posílené spolupráce zúčastněných vlád a orgánů na více úrovních. Toho by bylo možné dosáhnout aktivním zapojením EU a vnitrostátních sociálních partnerů a poradních institucí a vyhlášením Evropského roku věnovaného udržitelnému cestovnímu ruchu.

6.2 EHSV zdůrazňuje, že je naléhavě nutná účinná střednědobá a dlouhodobá politika EU, aby se obnovila důvěra jednotlivců a celé společnosti v možnost bezpečného **cestování** po celé Evropské unii. Tato politika musí pokrývat ostatní ekosystémy cestovního ruchu EU, jako je ubytování, strava, zdraví a bezpečnost, obchod, telekomunikace a zemědělství. Cestovní ruch a doprava v EU je jedním z ekosystémů, které byly nejvíce postiženy onemocněním COVID-19.

6.3 EHSV v zájmu obnovení důvěry a opětovného nastartování a navýšení cestovního ruchu podporuje využití interního „zdravotního pasu EU“ (na bázi formuláře pro vyhledávání cestujících a kódů QR) a interoperabilní vícejazyčné platformy EU pro zdravotní asistenci. Lidé by mohli používat kódy QR k tomu, aby získali přístup k informacím a zdravotnickým službám v navštívené zemi a v mimořádných situacích přístup k systémům zdravotní péče a sociálního zabezpečení.

6.4 Příjezdový formulář, jehož smyslem je testování a sdílení údajů na úrovni EU, byl v Řecku zaveden pro návštěvníky z Evropské unie a několika dalších zemí jako strategie pro nalezení vyváženého kompromisu mezi veřejným zdravím, epidemiologickým dozorem a socioekonomickými přínosy spojenými s pohybem cestujících. Tento formulář se opírá o dva pilíře:

1. účinný dohled založený na datech: testování je při zavádění strategií ke zmírňování důsledků v situaci globální pandemie nejdůležitější složkou. Testy jsou cenným zdrojem a je nanejvýš důležité je účinně využívat ke shromažďování údajů, předvídání šíření nákazy a navrhování harmonizovaných politik obecného zájmu;
2. účinné trasování: okamžitá komunikace s potvrzenými pozitivními případy a trasování kontaktů je jednou z mála účinných alternativ omezení volného pohybu osob.

6.5 EHSV vyzývá všechny příslušné evropské a vnitrostátní instituce, aby ihned po nouzové fázi vypracovaly víceletý akční plán EU. Tento akční plán musí zcela přehodnotit tvorbu politik EU v oblasti cestovního ruchu a dopravy a usnadnit koordinaci cestovního ruchu na vnitřním trhu a mezinárodních toků cestovního ruchu ve světě.

6.6 S ohledem na tyto dva pilíře byl vytvořen on-line příjezdový formulář, který společně s nástrojem umělé inteligence EVA umožňuje:

- a) cílené testování založené na charakteristikách cestujícího (země a stát bydliště, navštívené země, věk a pohlaví), které maximalizuje účinnost testovacích zdrojů, a
- b) rychlé trasování na základě kontaktních údajů, informací o cíli cesty atd. poskytnutých samotným cestujícím.

⁽⁹⁾ COM(2020) 550 final.

6.7 EHSV vítá a plně podporuje návrhy stanovené ve sdělení a střednědobý až dlouhodobý pohled, který zvolila Evropská komise v rámci plánu EU příští generace a celkového rozpočtu EU na období 2021–2027, který bude vyžadovat vhodná rozpočtová opatření. Tato opatření by se měla zejména zaměřit na provádění příští generace politik a **programů** v oblasti udržitelného cestovního ruchu, **včetně vnitrostátních podnikatelských plánů** pro odvětví cestovního ruchu zaměřených na **budování kapacit u malých a středních podniků, zastupujících organizací a sociálních partnerů**, přičemž by měla dostatečně zohlednit ostatní priority EU, které nejsou nutně spojeny s pandemií.

6.8 Bezohledné postupy leteckých společností: cestující za rekreačními i obchodními účely přicházejí o peníze, když letecké společnosti rezervují lety, které jsou krátce po zaplacení zrušeny. Letecké společnosti se na místě rozhodují, zda zachovají nebo zruší trasy, lety a termíny, aniž by předem varovaly své zákazníky. Zákazníci jsou v zajetí praktik poukazů a přesměrování. Vracení peněz trvá příliš dlouho a tvoří méně než 20 % celkového objemu zrušených rezervací, což spotřebitele a podniky připravuje o cennou likviditu.

6.9 EHSV se znepokojením konstatuje, že mezi právy spotřebitelů a problémy leteckých společností s likviditou kvůli rušení letů v souvislosti s onemocněním COVID-19 existuje křehká rovnováha. EHSV vyzývá letecké společnosti, cestující a unijní a vnitrostátní orgány, aby v přechodném období kvůli onemocnění COVID-19 našli vhodná řešení, pokud jde o alternativní možnosti nebo lhůty pro vrácení plateb. EHSV odmítá nezákonné postupy leteckých společností, které v některých případech nabízejí pouze poukázky nebo změnu rezervace. EHSV naléhá na letecké společnosti, aby dodržovaly evropské právní předpisy týkající se práv cestujících (nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004⁽¹⁰⁾), včetně práva na vrácení celé zaplacené částky v případě zrušení ze strany letecké společnosti.

6.10 Je nutné, aby byl v celém odvětví cestovního ruchu přijat harmonizovaný přístup k otázce poukazů a vrácení plateb, a to včetně aktivit individuálního cestovního ruchu, které sem v současnosti nespádají a k nimž mají různá odvětví a členské státy rozdílný přístup.

6.11 V odvětví cestovního ruchu je, zejména během krize spojené s onemocněním COVID-19 a po ní, nutné vést intenzivní sociální dialog, z něhož vzejdou silné odvětvové kolektivní dohody, které se budou vztahovat na všechny zaměstnance. Totéž platí pro odvětví dopravy. To je nejlepší způsob, jak účinně chránit zaměstnance v těchto odvětvích a zajistit sociální smír, a pomoci tak ohroženým podnikům. Všechny dotčené strany musí vynaložit veškeré možné úsilí na posílení sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání na všech úrovních v tomto odvětví.

6.12 Politiky s přidanou hodnotou je třeba koordinovat s vnitrostátními programy pro oživení cestovního ruchu na úrovni Evropské komise s cílem přetvořit odvětví evropského cestovního ruchu. To by mělo být samozřejmě spojeno s koordinací vnitrostátních protikrizových programů a přebudováním letecké, námořní a autokarové dopravy, která v mnoha zemích EU (Polsko, Itálie, Španělsko a další) výrazně trpí.

6.13 Je zapotřebí intenzivní sociální dialog, a to i s organizacemi malých a středních podniků, za účelem vyjednání aktualizovaných odvětvových kolektivních smluv pro odvětví cestovního ruchu a dopravy, protože tyto smlouvy zajistí sociální smír a díky dohodnutým řešením budou představovat nejučinnější způsob, jak ochránit zaměstnance a tím pomoci společnostem, které čelí riziku, a celému odvětví.

6.14 Aby v odvětví cestovního ruchu došlo k oživení a růstu, je zapotřebí přijmout komplexní přístup zaměřený na dovednosti a kvalifikace, jež nejsou vždy mezi jednotlivými zeměmi harmonizovány a u nichž chybí vzájemné uznávání (např. licence pro kapitány malých obchodních plavidel).

6.15 Evropská sociální partneři v odvětví služeb cestovního ruchu a dopravy by měli koordinovat své úsilí, aby dospěli k dohodě ohledně sociálních norem v těchto odvětvích.

V Bruselu dne 18. září 2020.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. L 46, 17.2.2004, s. 1.